

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	CYMUNEDAU
DYDDIAD Y CYFARFOD	10 RHAGFYR, 2013
TEITL	Y Gyfundrefn Parcio yng Ngwynedd
AWDUR	Cynghorydd W. Gareth Roberts
AELOD CABINET	Cynghorydd W. Gareth Roberts
PWRPAS	I ymateb i gwestiynau a godwyd gan y Pwyllgor.

1. Gofynnwyd i mi ymateb i gyfres o gwestiynau gan y Pwyllgor Craffu Cymunedau mewn perthynas â materion parcio. Rwyf yn deall diddordeb aelodau'r Pwyllgor yn y mater hwn ac fe hoffwn ddiolch am y cyfle i ymateb iddynt yn y Pwyllgor hwn.
2. Yn gyntaf, hoffwn bwysleisio nad wyf ar hyn o bryd mewn sefyllfa i ymateb i'r holl gwestiynau yn llawn ar hyn o bryd. Y rheswm a hyn yw fy mod wedi gofyn i'r Adran Rheoleiddio ymgymryd ag adolygiad yn ymwneud a nifer o faterion yn ymwneud a pharcio. Mae'r gwaith yma ar y gweill ers rhai misoedd ac rwyf yn hyderus ein bod yn awr o fewn ychydig wythnosau i'w gwblhau. Unwaith y byddaf wedi derbyn yr holl wybodaeth a ofynnwyd amdano, bwriadaf roi ystyriaeth i'r canfyddiadau a llunio adroddiad ac argymhellion i sylw'r Cabinet. Fy mwriad yw llunio cynigion ar gyfer y drefn parcio sydd yn addas a phriodol ar gyfer trefi, pentrefi a chymunedau Gwynedd.
3. Nid oes unrhyw gyfundrefn parcio yn mynd i fod yn ddelfrydol i bawb. Mae elfennau a all fod yn apelio at rai yn rhywbeth fydd yn wrthun i eraill. Fy nod drwy sefydlu trefn newydd yng Ngwynedd, fydd ceisio cael cyfundrefn sy'n cyfarfod ag anghenion cymunedau ac ymwelwyr â Gwynedd yng nghyd-destun ehangach anghenion cludiant, traffig a diogelwch ffyrdd. Wrth gwrs, ni ellir ychwaith anghofio cyd-destun ariannol argyfyngus awdurdodau lleol wrth ystyried y mater yma.

4. Rhaid derbyn nad yw talu am barcio byth yn rhywbeth sydd yn debygol o fod yn boblogaidd. O gael y dewis, byddai llawer yn dewis peidio gorfod talu am barcio. Ond y mae parcio yn arf pwysig o ran rheoli traffig a diogelwch ffyrdd mewn canol trefi ac o'i ddefnyddio'n briodol, yn fodd pwysig iawn o gefnogi a hybu'r economi yn lleol, yn enwedig mewn canol trefi. Cael y balans cywir sydd yn bwysig.
5. Mae llawer ohonom yn ystyried bod talu am barcio pan yn mynd i ffwrdd am wyliau neu ar daith siopa i dref tu allan ein hardal ein hunain yn gwbl dderbyniol ond ar yr un pryd yn teimlo nad yw talu am barcio ar ein ardal ein hunain yn rhywbeth yr ydym yn gyfforddus ag o. Nid yw yn ymarferol nag yn realistig disgwyl cael y gorau o bob byd.
6. Mae'n debyg bod holl aelodau'r Pwyllgor Craffu yn gwbl ymwybodol y tro diwethaf y cododd ffioedd parcio yng Ngwynedd oedd yn Ebrill 2007. Codwyd y ffioedd bryd hynny am y tro cyntaf ers tua 10 mlynedd. Bu i swyddogion ar y pryd gael eu beirniadu yn hallt iawn gan aelodau am beidio â gwthio i godi'r ffioedd parcio yn raddol dros gyfnod o amser a bod hynny wedi arwain at un codiad sylweddol yn 2007. Rhoddwyd arweiniad clir gan y Pwyllgor Craffu Amgylchedd ar y pryd, bod disgwyl i'r ffioedd gael eu hadolygu, ac o bosib eu codi yn flynyddol, er mwyn osgoi sefyllfa debyg eto.
7. Ers 2007, mae'r Adran Rheoleiddio wedi edrych ar ffioedd ac wedi cyflwyno gwybodaeth mewn perthynas â chodi'r ffioedd yn unol â gofyn y rheoliadau. Bob blwyddyn y gwnaed hynny, mae penderfyniad wedi ei wneud i beidio gwthio ymlaen gyda'r codiadau yma, a hynny yn bennaf oherwydd y sefyllfa economaidd sydd wedi bodoli dros y cyfnod yma. Yn ogystal, mae angen cadw mewn cof bod ffioedd Gwynedd a sefydlwyd yn 2007 wedi bod yn gymharol uwch nac awdurdodau eraill ar y pryd. Yn y cyd-destyn yma ystyriwyd y wybodaeth a phenderfynwyd cadw'r ffioedd ar y lefel ag yr oeddynt.
8. Dwy flynedd yn ôl, ymgwymerwyd ag adolygiad o'r ffioedd gan swyddogion. Gwnaed penderfyniad eto yng nghyd-destun y sefyllfa economaidd i beidio codi'r ffioedd, ond yn hytrach i bontio'r diffyg incwm oedd yn codi oherwydd methiant i godi'r ffioedd am gyfnod o ddwy flynedd. Law yn llaw â hyn cytunwyd y dylid ymgymryd ag adolygiad o'r strwythur ffioedd. Mae'r adolygiad hwnnw yn rhan o'r adolygiad ehangach yr wyf i wedi ei gomisiynu dros y misoedd diwethaf.

Cysondeb Ffioedd

9. Cyn 2007 nid oedd unrhyw gysondeb yn lefel y ffioedd ar draws y Sir. Roedd ffioedd a phrisiau yn medru amrywio rhwng meysydd parcio o fewn tref benodol ac amrywiaeth eang iawn o un pen y Sir i'r llall. Penderfynwyd ar y pryd i geisio symleiddio'r drefn ac i gael strwythur oedd yn llawer symlach.

10. Roedd y penderfyniad ar y strwythur newydd yn seiliedig ar y math o ganolfannau y mae'r rhai o feysydd parcio talu ac arddangos y Cyngor yn eu gwasanaethu. Wedi ystyried yr holl wybodaeth oedd ar gael, penderfynwyd mai Bangor, fel canolfan siopa is-ranbarthol, oedd yr unig dref y gellid ei ystyried yn wahanol, a hynny dim ond yn ystod misoedd y gaeaf. Felly, mae ffioedd parcio drwy'r Sir gyfan yn gyson o'r 1 Mawrth hyd at 31 Hydref. Mae'r ffioedd yma yn aros ar yr un lefel drwy'r flwyddyn ym Mangor ond mae'r ffioedd yn mhobman arall yn y Sir ychydig yn is yn ystod misoedd Tachwedd, Rhagfyr, Ionawr a Chwefror. Gallaf gadarnhau bod ambell gwestiwn wedi eu codi gan aelodau ynglŷn â'r cyfiawnhad dros y gwahaniaeth yma ond bod rhesymeg cadarn y tu ôl i'r penderfyniad wnaed.

Pennu ffioedd

11. Mae ffioedd parcio yn cael eu pennu ar sail y wybodaeth orau sydd gan y Cyngor ar y pryd. Yn amlwg, mae lefel presennol y ffioedd yn ystyriaeth bwysig yn hyn ac mae ystyriaethau fel chwyddiant blynyddol, newidiadau mewn treth ar werth hefyd yn dylanwadu ar hyn.
12. Dylid hefyd nodi bod ffioedd hefyd yn cael eu pennu ar sail statws y maes parcio a'i leoliad o fewn tref neu bentref. Ar y sail yma dynodir meysydd parcio yn rhai arhosiad hir neu arhosiad byr neu yn faes parcio di-dâl. Mae gwahaniaeth rhwng prisiau sy'n cael eu codi mewn meysydd parcio arhosiad hir a meysydd parcio arhosiad byr os yw gyrrwr am aros am gyfnod o fwy na dwy awr. Fel arfer, mae'r meysydd parcio arhosiad byr yn rhai sydd yn agos at ganol trefi lle mae trosiant yn bwysig. Er mwyn hwyluso hyn mae ffioedd aros am gyfnodau hirach yn sylweddol uwch mewn meysydd parcio arhosiad byr
13. Mae penderfyniad ar ffioedd parcio hefyd yn cael ei wneud yng nghyd-destun y ffioedd parcio sydd yn cael eu codi mewn siroedd eraill a ffioedd parcio meysydd parcio preifat. Nid oes cysondeb mewn ffioedd parcio cyhoeddus na phreifat ar draws Gogledd Cymru nac efallai o sir i sir. Fodd bynnag, dros y blynyddoedd diwethaf, ac i raddau yn dilyn y newidadau fu yn nhrefniadau Gwynedd, mae sawl Cyngor arall wedi mabwysiadu trefniadau a ffioedd tebycach i sefyllfa Gwynedd. Hyd at yn ddiweddar, mae Gwynedd wedi parhau i fod gyda rhai o'r drytaf. Dylid hefyd cadw mewn cof bod y cyd-destyn ariannol sydd yn wynebu'r awdurdodau lleol yn golygu bod prisiau yn cael eu codi mewn sawl sir yng Nghymru ar gyfer 2014.
14. Mae'r incwm sy'n deillio o feysydd parcio'r Cyngor yn sylweddol. Yn 2012-13 roedd yr incwm o feysydd parcio yn £1.248m. Fodd bynnag, roedd targed incwm ar gyfer yr un cyfnod yn £1.488m, gan adael y Gwasanaeth gyda bwllch ariannol sylweddol ar ddiwedd y flwyddyn, a hynny yn bennaf oherwydd y tywydd difrifol a gafwyd yn ystod haf 2012. Bu raid i'r Gwasanaeth drosglwyddo arian o gyllidebau eraill megis gwaith cynnal a gwelliannau ynghyd â defnyddio arian o ôl-ddyled a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn i bontio'r bwllch ariannol hwn.

Cafodd hyn gryn effaith ar allu'r Adran i ddarparu rhai gwasanaethau a chwblhau cynlluniau gwellianau.

15. Mae'r targed sydd gan yr Adran ar gyfer incwm o ffioedd parcio meysydd talu ac arddangos wedi bod yn codi yn unol â chwyddiant bron bob blwyddyn. Felly, er mwyn cyfarfod â'r targed, fe ddylai'r ffioedd fod yn codi o ganran sy'n cyfateb i chwyddiant yn ogystal. Mae gwybodaeth lafar a dderbyniwyd gan awdurdodau eraill yn awgrymu fod y sefyllfa wedi bod yn debyg yn awdurdodau eraill
16. Wrth gwrs, y prif ddylanwad ar incwm parcio yw'r tywydd, ac oherwydd y tywydd difrifol gafwyd yn haf 2012 bu i feysydd parcio arfordirol gynhyrchu llawer llai o incwm nag a ddisgwyliwyd.
17. Hyd yn oed mewn blwyddyn dda o dywydd braf fel haf 2013, dim ond crafu tuag at y targed incwm y mae'r ffioedd wedi ei wneud, ac mae hyn yn creu risg sylweddol i'r Cyngor, risg fydd yn cael sylw penodol yn ystod fy adolygiad o'r Gwasanaeth.
18. Defnyddir yr incwm sydd yn codi o feysydd parcio ar gyfer sawl elfen arall o ddarparu gwasanaethau y Cyngor. Mae'n debyg mae'r ffordd hawsaf o edrych ar y sefyllfa yw bod yr incwm net yn mynd yn ganolog a bod yr arian sydd wedyn cael ei ddsbarthu i'r gwasanaethau amrywiol fel rhan o gyllideb graidd y Cyngor. Pe byddai'r incwm yn is, yn y sefyllfa ariannol argyfyngus bresennol, fe fyddai rhaid canfod mwy o arbedion a hynny yn debygol drwy weithredu toriadau, er mwyn osgoi gorwariant. Byddai hynny yn cael effaith ar allu'r Cyngor i gynnalrhau o'r gwasanaethau yna. Ar y llaw arall, fe fyddai llwyddo i gynyddu incwm, os yw hynny yn bosib, yn creu cyfle i leihau'r angen am doriadau. Fy nod yw ceisio cael y balans cywir o ran hyfywdra canol trefi a creu incwm a chynnal gwasanaethau yn hytrach na gorfod gwneud toriadau ac arbedion pellach.

Adolygiad y ffioedd

19. Mae cyfrifoldeb ar yr Adran i adolygu ffioedd yn flynyddol gan wneud adolygiad trylwyr o ffioedd bob tair blynedd. Tra mae hynny wedi digwydd dros y blynyddoedd diwethaf, mae penderfyniadau wedi eu gwneud i beidio â chodi'r ffioedd a hynny yng nghyd-destun sefyllfa'r economi. Mae'r adolygiad yr wyf wedi ei gomisiynu yn adolygiad trylwyr ac fe fydd yn dod ac argymhellion newydd ar gyfer pennu ffioedd parcio ar gyfer y dyfodol.
20. Yn fy marn i, nid oes unrhyw rwystrau rhag adolygu'r ffioedd presennol. Mae yna gyd-destun cymhleth ac eang i'w gosod. Fel yr wyf wedi nodi, rwyf yn mynd i'r afael â'r materion yma ar hyn o bryd a fyddaf yn cyflwyno adroddiad i'r Cabinet ar strwythur ffioedd newydd o fewn y misoedd nesaf.

Parcio Nadolig

21. Fel y gwŷr Aelodau'r Pwyllgor, yr wyf i fel yr Aelod Cabinet â chyfrifoldeb ar faterion parcio a'r Aelod Cabinet sydd â chyfrifoldeb ar faterion yr Economi wedi bod yn cydweithio pob blwyddyn i geisio darparu cynllun parcio i geisio cynorthwyo busnesau canol trefi trwyddarparu cynllun parcio am ddim yn y cyfnod sydd yn arwain at y Nadolig. Rydym wedi gwneud hynny eto eleni ac mae'n debyg i chwi weld y sylw gafodd y mater yn y wasg leol ac yn Newyddion Gwynedd.
22. Wrth lunio cynllun eleni, cymerwyd i ystyriaeth waith ymchwil a wnaed gyda busnesau lleol yn ein trefi a phentrefi a cheisiwyd addasu'r cynllun i adlewyrchu canfyddiadau y gwaith hwnnw ac i ystyried sylwadau a dderbyniwyd gan drigolion yn enwedig mewn perthynas â chamdddefnydd o'r drefn gan gymudwyr oedd yn milwrio yn erbyn yr amcan sylfaenol o sefydlu'r cynllun.
23. Mae ystyriaeth i ymgorffori'r cynllunio Parcio Nadolig yn y trefniadau parhaol yn ffurfio rhan o'r adolygiad yr wyf wedi ei gomisiynu.

Ymgynghori

24. Mae gwybodaeth ynglŷn ag effaith trefniadau parcio ar fusnesau a hyfywdra canol trefi mewn ardaloedd eraill wedi cael ei gasglu ac fe fydd hyn yn cael ei ystyried pan fyddaf yn ffurfio fy nghanfyddiadau ac yn adrodd i'r Cabinet. 'Rwyf hefyd yn gweithio yn agos ar y mater gyda'r Aelod Cabinet gyda chyfrifoldeb ar yr Economi ac mae gwybodaeth leol sydd gan yr Adran Economi a Chymuned hefyd yn bwysig iawn i'r adolygiad.

Yr Adolygiad Parcio

25. Mae llawer o drafodaeth wedi bod o ran sefydlu cyfeiriad a phwrpas i Adolygiad Parcio Gwynedd. Mae'r cwestiwn o beth yn union yw rôl parcio, a pha effaith mae'r dulliau a ddefnyddir i reoli parcio yn y Sir yn ei gael ar yr economi lleol wedi bod yn ganolog i'r trafodaethau.
26. Mae yn werth nodi mae'r ysgogiad cyntaf i ddechrau'r gwaith ar yr Adolygiad oedd un ariannol, gan fod lefel o ffioedd a phrisiau parcio wedi bod mewn bodolaeth ers 2007, ac felly heb gynyddu i gyd-fynd a chwyddiant na newidiadau yng nghyfraddau TAW. Canlyniad hyn oedd ei bod bron yn amhosib cyrraedd y targedau incwm o feysydd parcio talu ac arddangos a nodwyd yn y gyllideb flynyddol. Yn gyffredinol, mae'r targedau incwm wedi bod yn cynyddu gyda chwyddiant blynyddol.
27. Wedi'r sylw dechreuol gafwyd yn dilyn y codiadau yn 2007, yn gyffredinol, nifer fechan iawn o sylwadau neu gwynion a dderbyniwyd mewn perthynas â lefel y ffioedd presennol. Derbyniwyd rhai sylwadau mewn perthynas â 'tegwch' lefelau

- ffioedd parcio wrth gymharu canolfannau er enghraifft Dolgellau a Chaernarfon, a sylwadau yn nodi nad oedd Dinas Bangor yn mwynhau gostyngiad mewn ffioedd yn ystod y gaeaf (Tachwedd - Chwefror). Mae'r Gwasanaeth yn derbyn mwy o sylwadau yn ymwneud â dulliau rheoli safleoedd talu ac arddangos e.e. awgrymu trefniadau talu wrth adael ac am anallu peiriannau i gynnig newid nag am lefel y ffioedd.
28. Ar sail y wybodaeth sydd gennym, tra byddai bron pawb yn dymuno peidio gorfod talu am barcio, nid oes anfodlonrwydd sylweddol mewn perthynas â lefel y ffioedd presennol.
29. Bydd y fframwaith gaiff ei gynnig yn rhoi sylw penodol i'r prif agweddau mae'r Cyngor yn dymuno eu gweld pe byddai penderfyniad yn cael ei gymeryd i newid trefniadau rheolaeth parcio. Wedi sefydlu, a blaenoriaethu'r prif amcanion, byddaf wedyn yn mynd ati i lunio opsiynau gweithredol i gyflawni'r rhain. Er enghraifft, pe byddai blaenoriaeth yn cael ei roi i gefnogi cludiant cynaliadwy, efallai byddai cynnydd mewn incwm ffioedd parcio yn medru mynd tuag at gynnig sybsidi i fysiau mewn ardaloedd gwledig. Pe byddai'r flaenoriaeth yn cael ei roi ar faterion marchnata canolfannau er budd yr economi lleol, gallai'r cynnydd neu gyfran ohono gael ei roi fel cyfraniad ariannol blynyddol i'r canolfannau e.e. trwy'r cyngor dinas/tref/cymuned i'w wario ar gynlluniau neu welliannau sydd o flaenoriaeth iddynt hwy yn lleol, megis gwella adeiladau neu fannau cyhoeddus canol tref, goleuadau Nadolig, swyddog canol tref ayyb. Mewn trefn o'r fath byddai maint y cyfraniad yn naturiol yn ddibynnol ar incwm a dderbyniwyd y flwyddyn flaenorol.
30. Rwyf wedi cynnwys copi o bapur trafod ar faterion parcio fel Atodiad A i'r adroddiad hwn. Cyflwynwyd hwn i mi er annog trafodaeth yn ystod yr adolygiad. Mae ynndo nifer o awgrymiadau yn ymwneud â gosod cyfeiriad a byddwn yn falch o dderbyn unrhyw sylwadau ar ei gynnwys. Hoffwn dynnu sylw yr Aelodau at baragraffau 31 i 39 yn yr Atodiad sydd yn cyflwyno enghraifft o sut y gellid dynodi statws meysydd parcio ar sail ardal orfodol a pharth defnydd tir. Byddai sylwadau aeloda y Pwyllgor yn benodol ar yr engrheifft yma yn hynod ddefnyddiol.
31. Wrth gwrs, mae nifer helaeth o opsiynau y byddaf yn eu hystyried, ac felly fe fyddaf dros yr wythnosau nesaf yn rhoi sylw manwl iddynt oll. 'Rwyf yn croesawu awydd y Pwyllgor Craffu Cymunedau i gyfrannu at y drafodaeth ac i gynnig awgrymiadau i mi fel y gallaf gyflwyno opsiynau ymarferol i gwrdd â'r amcanion hyn.